

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukem garmon) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Nadunajskie. — Grecya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 1. stycznia. JW. hrabina Kordnia Fredro utworzyła na wsparcie zubożonych rodzin włościańskich w Kociubińcach fundusz, i ofiarowała na kapitał funduszowy obligacye indemnizacyjną na 1000 zr. m. k., z czego mają być rozdzielane procenta corocznie między 10 członków takich familii.

C. k. Namiestnictwo podaje ten akt ludzkości i szlacheckiego sposobu myślenia z wdzięcznym uznaniem do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

Lwów, 18. stycznia. Na dniu 14. b. m. zmarł w Uniowie w 84. roku życia Jego Eminencya JW. i najprzewielebniejszy JMks. Michał Lewicki, Kardynał-Presbyter św. Rz. K., grecko-katolicki metropolita halicki, Arcybiskup lwowski, Biskup kamieniecki, Jego c. k. Apostol. Mości rzeczywisty tajny radca, kawaler c. k. austriackiego wielkiego krzyża Leopolda, Prymas królestw Galicyi i Lodomeryi, Doktor Teologii i t. d. — Pochowany będzie według ostatniej woli swojej w Uniowie na dniu 21. b. m.

(Wiadomości bieżące. — Mianowanie. — Otwarcie akademii handlowej. — Kontrola pism przesyłanych pocztą.)

Wiedeń, 15. stycznia. Burmistrz miasta Wiednia, Dr. Seiler wiceprezycenci Dr. Zelinka i Khun, tudzież wiceburmistrz Bergmüller, mieli zaszczyt być wczoraj na audyencyi u Jego c. k. apostolskiej Mości, aby za najlaskawsze uprojektowane rozszerzenie miasta wynurzyć najuniżeńsze podziękowanie gminnej rady i magistratu. Jego c. k. Mość raczył to najuniżeńsze podziękowanie miasta Wiednia przyjąć łaskawie.

Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższą uchwałą z dnia 5. stycznia b. r. grecko katolickiego proboszcza w Łanczynie oraz dziekana w Nadwornie Antoniego Fiedorowicza mianować najlaskawiej honorowym kanonikiem przy grecko katolickiej metropolitańskiej kapitule we Lwowie.

Dnia 13. stycznia rano odbyło się uroczyste otwarcie wiedeńskiej akademii handlowej. Na tej uroczystości znajdowali się: Jego Excelencya minister handlu i oświecenia, namiestnik, burmistrz, przełożeni naukowych zakładów równie jak znakomitości naukowe nareszcie stan kupiecki i przemysłowy.

Co do kontroli przesyłanych pocztą podległych stemplowi dzienników zawiera *Gazeta wied.* następujące rozporządzenie:

„Na mocy obwieszczonego przepisu ministeryum handlu, przemysłu i robót publicznych tudzież ministeryum finansów z d. 23go grudnia 1857 powinien każdy exemplarz peryodycznego czasopismu, podległego opłacie stemplowej na podstawie cesarskiego rozporządzenia z d. 23. października 1857, w taki sposób być składany do przesyłki pocztowej pod pojedynczą lub krzyżową przepaską, aby znak stemplowy wyziarał po wierzchu dziennika.

Aby przestrzegać wykonania tego rozporządzenia wydane zostały następujące przepisy:

1.) Expedycyjne urzęda pocztowe (expedycye dzienników) obowiązane są kontrolować co do ostemplowania nadsyłane sobie pod prostą lub krzyżową przepaską dzienniki, przyniesione zaś w pakiecie i do innego urzędu pocztowego zaadresowane, należy od czasu do czasu przetrząsać dla próby.

2.) Ścisłe i dokładne skontrolowanie pod względem ostemplowania zawartych w pakiecie dzienników jest zarówno obowiązkiem rozdającego urzędu pocztowego jak i rewizya i niszczenie marków pocztowych, przykazane rozporządzeniem z d. 12. września 1850.

3.) Co do krajowych pism czasowych, oddawanych urzędowi pocztowemu dla abonentów zagranicznych bez wszelkiej przepaski, należy rewizya stemplów do odbierających urzędów pocztowych (expedycyi).

4.) Przydybane bez stempla podległe opłacie dzienniki mają urzęda pocztowe odesłać wraz z swem sprawozdaniem do najbliższej władzy finansowej dla przeprowadzenia dalszego urzędowania.“

Anglia.

(Lord Palmerston w Windsorze. — Hr. Chreptowicz przybył. — Królewska szkoła kadetów. — Wojsko do Indyi. — Flota rezerwowa. — Osobliwości z Przylądka. — Poczta indyjska.)

Londyn, 12. stycznia. Lord Palmerston przybył tu wczoraj rano z Broadlandu, zabawił jednak tylko kilka godzin i udał się niezwłocznie do Windsoru, gdzie zabawi u dworu do jutra.

Dotychczasowy rosyjski poseł hrabia Chreptowicz, wrócił z Paryża i zostanie na swej posiadzi aż do uroczystości zaślubin, poczem jak donosiliśmy już pierwej, zastąpi go w miesiącu lutym p. Brunów.

Naczelnny wódz armii angielskiej książę Cambridge obwieści wkrótce dekret królewski, który synom zasłużonych, w usługach ojczyzny poległych oficerów otwiera bezpłatne miejsca w królewskiej szkole kadetów. Jestto zakład różny zupełnie od innych instytutów oficerskich i kadeckich. kształci się w nim tylko 20 młodzieńców 15 dla armii lądowej a 5 do służby w marynarce. Żaden z uczniów nie może mieć na wstępie więcej jak 17 a mniej jak 15 lat. w pierwszych 11 miesiącach musi najpierw przebyć próbę a przed przyjęciem winien wykazać się zaszczytnymi świadectwami tak co do postępu w naukach jakoteż i pod względem moralności. Za to też używają uczniowie tego zakładu pierwszeństwa przed młodzieżą licznych innych akademii wojskowych.

Szkocki 71. pułk królewski odejdzie z Malty na Egipt do Indyi. Na jego miejsce przybędzie z Anglii nowego 1000 żołnierza do Malty.

W Portsmouth uzbrajają obecnie flotę rezerwową, złożoną z następujących okrętów liniowych: „Marlborough“ o 131 działach, „Royal Sovereign“ (131), „Duke of Wellington“ (131), „Algiers“ (91), „Cäsar“ (91), „Melpomene“ (51), „Arrogant“ (47), „Sedon“ (22). Do tego przyłączy się jeszcze odpowiednia liczba okrętów na mniejszy rozmiar.

Paropływ „Daue“ przywiózł wraz z najnowszą pocztą z Przylądka także 7 skrzyń, adresowanych do Br. Schwartz w Niemczech. Skrzynie te rozrzucone w komorze, zawierały niektóre osobliwsze produkty Afryki, mianowicie wysuszone kościotrupy, kilka głów murzyńskich w spirytusie itp. Wszystko to przybyło do Anglii jaknajlepiej zachowane.

Wszystkie ogłoszone wczoraj urzędowe i nieurzędowe wiadomości telegraficzne z indyjskiej widowni boju powtarzają tylko doniesienia, znane z pierwszych depeesz. Do dawniejszych wiadomości otrzymanych po części od admirała Lyons po części od korespondenta dziennika *Times* z Malty, częścią zaś z Tryestu w East India House, przyłącza się tylko kilku mniej ważnych dodatków i wariantów. Wszystkie niemal dzienniki ponawiają swe dawne załoby, że urzędowe doniesienia z Indyi w tak zawilej nadchodzą ośnowie.

Francya.

(Wrażenie hiszpańskiej mowy od tronu. — Kopus dyplomatyczny u Dżemil Beja. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Martyniki, i z Senegambii. — Płnicy do ziemi.)

Paryż, 12. stycznia. Hiszpańska mowa od tronu, którą *Monitor* kazał sobie telegrafować dosłownie, wywarła bardzo korzystny wpływ, a mianowicie miejsce, w którym wyraziła się Królowa dobitnie i z szczególną żywością, że narodzenie księcia Asturyi, kładzie tamę wszystkim czeczym złudzeniom. Twierdzono rzeczywiście, że partya Karlistów zajęła się ponownie czynną propagandą. Mowa Królowy, która usiłuje istotnie pojednać wszelkie sprzeczności, i zresztą rozwodzi się otwarcie o najważniejszych stosunkach Hiszpanii, może i w kraju znaleźć tylko zycielwie przyjęcie.

Członkowie dyplomatycznego ciała udawali się wszyscy, a nawet i nuncyusz papieski do tureckiego posta Dżemil Beja, syna Reszyda Baszy, by mu wynurzyć swoją kondolencyę.

Sułtan postanowił wystawić pomnik na cześć Reszyda Baszy. Rząd miał powziąć zamiar wydawać na przyszłość *Monitora* z dodatkiem wieczornym i w powiększonym formacie.

Książę Napoleon wybierze się dopiero z wiosną w zamierzoną swą podróż do Egiptu, Syrii i Mezopotamii. Cesarz przezna-

czył na jego rozkazy okręt liniowy „Eylau“ z 90 działami i w sile 900 koni.

— *Monitor* donosi, że wielkanocni pątnicy do Jerozolimy odpłyną z Marsylii d. 7. marca a d. 19. staną w Jaffie. Koszta podróży tam i nazad jakoteż całe utrzymanie na ziemi obiecanej wyniosą w ogóle w pierwszej klasie 1250 franków, w drugiej zaś tylko 1000 fr.

— Z Martinique nadeszła wiadomość, że i drugi okręt marsylskiego domu handlowego Regis zawinął szczęśliwie na miejsce swego przeznaczenia. Pokazuje się ztąd, że okręta angielskie zachowują się wcale biernie, oczekując dalszych instrukcji.

— Z Senegambii donoszą, że gubernator francuski Protet potwierdził przymierze, które jeden z jego oficerów podwładnych zawarł z pewnym Królem murzyńskim.

— Towarzystwo Lloyd'a w Hawrze ułożyło petycję do rządu, prosząc o zniesienie ceł od cukru i kawy.

— Dnia 7. marca wyruszą pątnicy francuscy z Marsylii do Jerozolimy. Cały orszak będzie tą razą niezwykajnie liczny. Koszta podróży wynoszą dziennie najmniej 12 a najwięcej 20 franków od głowy.

Holandya.

(Telegraf podmorski.)

Amsterdam, 9. stycznia. Od kilku dni bawi tutaj angielski cywilny inżynier Gisborn, przybył z upoważnieniem angielskiego towarzystwa, układać się z holenderskim rządem o koncesye na założenie podmorskiej telegraficznej linii we wschodnich Indyach. Według zamierzonego planu, ma linia wychodząca z Singapory, rozciągać się na jednej stronie aż do Hongkongu, po drugiej zaś aż do holenderskich posiadłości. Zapewniają, że minister kolonii, składający się zwykle do popierania podobnych przedsięwzięć, wstrzyma się tą razą z pozwoleniem na tak długo, póki nienadejdzie relacya jenerał-gubernatora holenderskich Indyi, że potrzebne przygotowawcze prace są pokończone.

Według ostatnich wiadomości holenderskiego towarzystwa misyonarzędów, wynosi liczba znajdujących się w dystryktach Toncea: Likoepang i Klabat, pogańskich krajowców, którzy oświadczyli swą chęć, przejść na wiarę chrześcijańską 10.000 ludzi. Holenderskie towarzystwo za zniesieniem używania wódki liczy 11.000 członków.

Szwajcarya.

(Traktat przyjaźni z Persją. — Ubytek lasów.)

Berna, 7. stycznia. Zawarty między Feruk Chanem a ministrem Szwajcaryi traktat przyjaźni i handlu miał jak wiadomo wejść w wykonanie zaraz po otrzymanej ratyfikacyi obudwu rządów. Rada związkowa przedłożyła go na ostatniej sesji do potwierdzenia zgromadzeniu związkowemu. Persya zażądała, aby jej poddanym wolno było osiedlać się w Szwajcaryi, lecz według konstytucyi związkowej może prawo takie przysługiwać tylko wyznawcom religii chrześcijańskiej. O tę trudność rozbiło się też całe przemierze, po którym tak wiele obiecywał sobie stau kupiecki. Dla tych samych powodów nie może zarówno przyjść do traktatu przyjaźni między Szwajcaryą a Stanami zjednoczonymi. Chcąc ocalić choć jakąś część zawartego z Persją przymierza oświadczyła rada związkowa, że z gotowości odpowie wszelkim innym umówionym warunkom, mianowicie zaś warunkom handlowym. Szwajcarski minister w Paryżu ma co do tego względu znieść się z posłem perskim.

— Od kilku lat już utyskują w Szwajcaryi na ciągle i nieumiarkowane wyrębywanie lasów w różnych częściach kraju. Zwolennicy leśnictwa zwracali już po kilkakrotnie uwagę na grożące niebezpieczeństwo, jakie z ubytku lasów mogą spłynąć na niektóre okolice tak przez zbytne ulewy jak rychły brak drzewa na opał. Towarzystwo leśniczych szwajcarskich udało się w zeszłym roku do zgromadzenia związkowego, aby z swej strony starało się zapobiedz złemu. Podanie to znalazło w zgromadzeniu licznych zwolenników, nie wyjechało jednakże pożądaney w tym względzie uchwały, bo kantony górskie sprzeciwiły się interwencyi zgromadzenia, opierając się na prawach samodzielności pojedynczych kantonów. W tym roku ponawia towarzystwo leśniczych swój poprzedni wniosek, a można przypuścić z pewnością, że utrzyma się tą razą, bo coraz więcej liczy zwolenników i coraz wyraźniej przedstawia się przyszłe niebezpieczeństwo.

— W kantonie St. Gallen radują się powszechnie, że uchwała konferencyi względem uregulowania spustu jeziora Bodensee znalazła potwierdzenie u wszystkich państw nadbrzeżnych. Na mocy zawartej ugody nie może być jak wiadomo odbudowany most na Renie przy Konstancyi, co w St. Gallen poczytują za usunięcie najgłówniejszej przeszkody do wyczyszczenia Renu.

Włochy.

(Rozprawy w izbie piemonckiej.)

Druga piemoncka izba niezadowolona jeszcze dnia 7go b. m., pomimo kilkodziennych obrad toczącej się kwestyi względem wyboru kanoników do parlamentu. Przeciwnicy tych wyborów twierdzą, że z kapłaństwem łączą się obowiązki, a mianowicie posłuszeństwo w obec przełożonych kościoła, które nie zgadzają się z powołaniem deputowanego. Najznakomitsi mowcy izby wyrażali się za i przeciw, jednak dotychczas nie mogli stanowczego powziąć postanowienia. Deputowany Cambuezaou oświadczył między innymi, że gdy kanoni-

kom poruczono rzeczywiście opiekę duchową, natenczas wyrządzono im odebraniem dochodów a przekazaniem na kościelną kasę ciężką i niczem nie wytłumaczoną krzywdę. Deputowany della Motta zrobił uwagę, że z rozmaitych administracyjnych gałęzi wybrano wielu urzędników do izby, a nikomu nie przyszło nawet na myśl występować przeciw tym wyborom dla koniecznego z tym wyborem połączonego oddalenia z urzędu; p. della Motta nie może zatem pojąć, z kąd powstaje takie postępowanie właśnie tylko w obec duchownych, gdyż nawet przytoczona zawisłość kanonika od swego biskupa nie może posłużyć za powód przeciw wybraniu kanoników; przecież zasiadają w izbie wojskowi, i inni, których stanowiska są także, a może i więcej zawiste i także nie samodzielne. Deputowany Scavini starał się udowodnić, że istniejące prawne ustawy: „Żaden duchowny, któremu poruczono obowiązki duchowe, albo wykonanie pewnej władzy, z obowiązkiem zostawać na oznaczonym miejscu, nie może być wybrany do izby“ — nie mogą być zastosowane do kanoników. W tym samym duchu mówił także i deputowany Genina. Nareszcie wypada dodać, że izba, donosząca o wyborze kanonika Marongina deputowanym na miejscu Sasarego, wyraziła się w ogóle za wyborem kanonika. Minister spraw wewnętrznych oświadczył, że rozstrzygnięcie: czyli wybór kanoników zgadza się z duchem wyborczego prawa, pozostawia izbie.

Niemce.

(Mowa od tronu przy otwarciu izb.)

Berlin, 13. stycznia. Na zagajenie obudwu Izb sejmu pruskiego odczytał minister-prezydent baron Manteuffel następującą mowę od tronu:

„Dostojni, zacni i szanowni panowie obudwu Izb sejmowych! Od czasu zamknięcia waszej sesji poprzedniej złożyła ciężka choroba Jego Król. Mość, naszego ukochanego Króla i pana, przejmując wszystkie części naszej ojczyzny równie głęboką jak szczerą boleścią. Dziękujemy Bogu, że wysłuchując prośby nasze, odwrócił wiedzając nad dostojnym chorym niebezpieczeństwo, i dozwolił nam pewną cieszyć się nadzieją, że Jego Król. Mość wkrótce do zupełnego powróci zdrowia. Tymczasem poruczył Najjaśniejszy Pan na mocy nowego pełnomocnictwa najwyższe rządy państwa J. M. Księciu pruskiemu.

Rychte zaślubiny bliskiego tronowi księżęcia z królowną potężnego i pokrewnego domu monarszego napełniły radością wszystkich Prusaków. Oby Bóg w błogosławieństwo królewskiemu domowi i całemu kraju spełnił te piękne nadzieje, jakie łączą się z tym związkiem pożądanym.

W przyjaźnych naszych stosunkach z państwami zagranicznymi nie zaszła dotychczas żadna zmiana.

Stając w obronie praw Niemiec, przedłożył rząd królewski wspólnie i w zupełnem porozumieniu z cesarskim gabinetem austriackim wniosek zgromadzeniu związkowemu, odnoszący się do układów rozpoczętych z J. M. Królem duńskim a księciem Holsztynu i Lauenburgu. Postanowiliśmy co do tej sprawy wytrwać w obronie praw i widoków Niemiec pospołu ze wszystkimi innymi państwami związkowymi.

Z wielą państwami pozawierano przymierza handlowe, które pod przepisane konstytucyą potwierdzenie będą przedłożone Izdom.

Ostatnie żniwa wydały w wielu gatunkach zboża o wiele obfitszy plon, niż się naprzód spodziewano. Tak błogosławione i dobroczynne dla kraju żniwa pozniżały znacznie ceny najpotrzebniejszych żywności; wiele jednak innych niemniej potrzebnych do użytku przedmiotów nie otrzęsły się z nazbyt wysokiej drożyzny dzisiejszej, jakby to życzyć należało.

Szczególniej pomyślny plon wydało zeszłoroczne winobranie. Zajęte przeważnie uprawą winnic okolice powetują tą razą zawody kilku lat poprzednich.

Ukończenie mostów na Wiśle i Noteci i kilka nowo otwartych kolei żelaznych uzupełniły nasze środki komunikacyjne, podnosząc i ożywiając ruch i obrót w kraju.

Pod wpływem pokoju podniosły się i w zeszłym roku handel i przemysł krajowy w ogólności. Wszakże zachwianie wszelkiego kredytu, zaszczeplone w ostatnich miesiącach z północnej Ameryki do europejskich miast handlowych, dotknęło srodze w naturalnych swych następnościach także i przemysłowy obrót naszego kraju, mianowicie w niektórych okręgach fabrycznych. Aby zapobiedz wynikłym ztąd trudnościom, nie naruszając głębiej istniejących ustaw, widział się rząd Jego Królewskiej Mości przynaglonym zawiesić na trzy miesiące ograniczenia prawnej stopy procentowej. Rozporządzenie to przedłożone wam będzie niezwłocznie do przepisanych ustawami potwierdzenia.

Oprócz tego przyjdzie pod wasze obrady nie załatwiony w poprzedniej sesji projekt ustawy co do zamknięcia banków rentowych, tudzież tak wielce potrzebny projekt ustawy względem polepszenia kolonizacyi we wschodnich prowincjach monarchyi.

Z przygotowanych dla was budżetów na rok bieżący przekonacie się panowie z radością, że nasze położenie finansowe w pomysłnem przedstawia się świetle, i że dochody państwa w pocieszający powiększyły się sposób. Pomyślny ten stan pozwolił nie tylko pokryć wszystkie niezbędnie potrzebne nadwyżki dawnych wydatków, ale podwyższyć także o mierną sumę pensye najmniej wyposażonych kategorii urzędniczych.

Z tem wszystkiem nie będzie jeszcze można w innych gałęziach wielu odpowiedzieć potrzebom i wiele urzeczywistnić życzeń.

Panowie! Rząd Jego Królewskiej Mości tuszy, że w swych sumiennych staraniach o dobro kraju będzie mógł liczyć z pewnością na wsparcie wasze w obec trudnych i niepomysłnych stosunków teraźniejszości. W tej niezachwianej nadziei ogłaszam w moc udzielonego mi najwyższego pełnomocnictwa sesję sejmową zagajoną.

Aż do wzmianki o nieporozumieniach z Danią przysłuchiwało się zgromadzenie z niemym udziałem, przy tym wszakże ustępie przemowy wybuchły obiedwie Izby w głośny i jednoznaczny prawie okrzyk pochwalny. Po skończonym odczycie wniósł prezydent Izby pierwszej trzykrotny okrzyk na cześć Jego Król. Mości, a całe zgromadzenie zawtorowało mu z zapalem.

Rosya.

(Szlachectwo ochotnikom wojskowym udzielone. — Przepisy cenzury.)

Petersburg, 5. stycznia. Według doniesień petersburskich dzienników rozkazał Cesarz na przedstawienie komitetu ministrów udzielić prawo osobistego honorowego obywatelstwa tym ochotnikom, którzy w upłynionej wojnie służyli w legionie Cesarza Mikołaja i w bułgarsko-serbskich kompaniach w stopniu oficerów, i którzy po wykonanej poddaństwu przysiędze oświadczyli życzenie, że chcą być wliczeni do miast albo wiosek swych ziomek.

— W departamencie cenzury znaczna nastąpiła zmiana. W 1828 roku upoważniał istniejący wówczas regulamin administrację cenzury, zezwalać na wydawanie czasopismów w przedmiotach beletrystyki, nauki i sztuki. Ministrowie i władze, chcąc w swych departamentach czasopisma wydawać, mieli porozumieć się z ministrem oświecenia. Zaś względem dzienników politycznej treści trzeba było zasięgnąć pozwolenia u ministra oświecenia; ten przedkładał tę sprawę komitetowi ministrów, poczem rozstrzygał Cesarz. Polska rewolucja i literackie ruchy w Moskwie, spowodowały rząd w 1832 r. do zaostrożenia tego rozporządzenia; według tego musiano względem każdego czasopisma zasięgać pozwolenia samego Cesarza, chociażby nawet ten dziennik bez wszelkiej politycznej treści zawierał tylko przedmioty nauki i sztuki. Zatem na wydawnictwo nowych dzienników nie można już było obmyśleć ostrzejszych środków ostrożności, a podczas gdy wykonanie tych przepisów bywało coraz więcej zastrzane, przecież istniały dotąd. Teraz dopiero za wstawieniem się ministra oświecenia zostały zmienione. Dzienniki beletrystyczne, naukowe albo w przedmiocie sztuki potrzebują tylko zezwolenia administracji cenzury; w szczególnych tylko wypadkach potrzeba najwyższego potwierdzenia. Zaś względem wydawania politycznych dzienników ma być pozwolenie za pośrednictwem komitetu ministrów u samego Cesarza zasięganę. Tym sposobem nieprzywrócono zupełnie przepisów z 1828 roku, a administracja cenzury będzie miała bardzo trudne zadanie w rozróżnianiu tych wypadków, które sięgają po za obręb jej władzy, wiele jednak zależy od sposobu, w jaki będą wykonywane nowe przepisy, i pewna, że czysto literackie przedsięwzięcia znajdą niezawodnie wiele ułatwienia.

Księstwa Naddunajskie.

(Nota p. Tayllerand.)

Dziennik *Journal de Constantinople* ogłasza także notę, którą pan Tayllerand za porozumieniem z innymi członkami międzynarodowej komisji przesłał prezydentowi włoskiego dywanu ad hoc. P. Tayllerand odwołuje się, i nato zwraca uwagę, że na mocy artykułu 23 układu marcowego i w myśl firmanu, jest jeszcze dywan ad hoc obowiązany, przedsięwziąć rewizję regulaminu kraju, i że paryska konferencja ma zebrać się dopiero po dopełnieniu tego zlecenia obu dywanów. „Komisja“ mówi w końcu nota „jest przekonana, że wskazawszy dywanowi drogę, jakiej się trzymać winien, dopełniła swojej powinności; gdy zaś dywan oświadczył, że prócz wyrażonych niema innych życzeń, zatem komisja uważa to oświadczenie za stanowcze, i wstrzymuje się na przyszłość od wszelkich zapytań, jakie miałyby kiedykolwiek czynić dywanowi.“ — Odczytanie tej noty, dodaje dziennik, wywołało w dywanie żywą dyskusję, i spowodowało pana Bratiano przemówić w sposób bardzo rażący.

Grecya.

(Inauguracja mostu.)

Ateny, 1. stycznia. Według *Monitora* zamierzał Król Otto być wraz z Królową na inauguracji, właśnie ukończonego mostu w Chalcis. Jest to żelazny w Francji zrobiony most, który łączy Euboeę z stałym lądem; może być otwierany, aby statki przepuszczać, a łozę kanału wybrano na 5½ metra, zatem do żeglugi kupieckich okrętów i parostatków jest dostatecznie głęboki. Dnia 29. grudnia opuścili Ich Mość Królestwo Ateny, a w Porto-Ratti zajęli miejsce na wojennym parostatku „Othon“, gwałtowna jednak burza nie dozwoliła odpłynąć, więc Ich Mość Królestwo przepędziwszy noc na statku, wysiedli nazajutrz i powrócili do Aten, gdzie przybyli wieczorem.

Turcya.

(Śmierć Reszyda Baszy. — Zaburzenia w Bośni.)

O śmierci Reszyda Baszy donoszą wiedeńskiemu dziennikowi *Presse* z Konstantynopola pod dniem 8. stycznia: „Od kilku dni był wielki Wezyr wprawdzie przymuszony dla lekkiej słabości pozostawać w mieszkaniu, jednak wczoraj, we czwartek rano, udzielał jeszcze kilku znakomitym osobom audyencyę. W południe dostał

nagle gwałtownych kurezów w piersiach, poczem, jak się zdaje, nastąpiła natychmiast apoplexya. W kilka minut po nastąpieniu trumności w oddechaniu wyzionął sławny ów dyplomata ducha w obec przytomnego towarzystwa.“

Z **Belgradu** donoszą, że w sąsiedniej Bośni przestał już może w tej chwili istnieć stan włościański. Do Nowibazaru przybyło 3600 żołnierza z Nizamu. Inne oddziały wojskowe z Bosna Seraju i Trawniku wyruszyły na zagrożony Baszalik. Wysoka Porta wydała równocześnie rozkaz postępować z powstałcami o ile możliwości najłagodniej. Naczelnik Grahowy wysłał kilka set Czernogórców do Trębinii, aby na własną rękę korzystać z zamieszania, jakie panuje we wszystkich gminach tego Baszaliku.

A z y a.

(Szczegóły z ostatnich wypadków w Indyi.)

Według najnowszej depechy urzędowej przywiózł generał sir Collin Campbell wielkie skarby do Cawnpuru. Nimucz otrzymała odsiecz. W Czittajong i Dacca przywrócono spokój.

— *Bombaj Times* donosi, że między Nizszą Bengalią a Bombajem zaszła od 14 dni przerwa w komunikacji, i wszystkie nowsze wiadomości musiały na Madras obchodzić drogą. Podobnie utrzymywano i w Kalkucie, że gościnnie poniżej Benares zamknięty na nowo komunikacji, a dowódca brygady azimghurskiej pułkownik Franks widział się zmuszonym pozostać z wojskiem europejskim w Benares. Jak się zdaje, podzielili się kontyngens gwaliorski na dwa oddziały, jeden uderzył na Cawnpur, drugi zaś pomknął głównym gościńcem kalkuckim naprzeciw posiłkom angielskim, spodziewanym z głębi kraju.

— Do Paryża nadeszła d. 13. b. m. indyjska poczta z Bombaju. Dnia 25. listopada stanęła przednia straż powstańców gwaliorskich pod Luchandi niespełna o dwie mil od miejsca, gdzie generał Windham wyszedłszy z Cawnpuru w dwa tysiące ludzi rozłożył się obozem. Dnia 26. przyszło do walki między przednią strażą powstańców a korpusem generała Windhama. Powstańcy odnieśli wprawdzie klęskę, ale w ciągu tego nadszedł ich główny korpus, i d. 27. listopada stanął już pod Nowabgoni. Windham cofnął się do Cawnpuru, a jednocześnie rozkazał spalić obóz namiotowy za miastem. Przy blasku pożaru można było dostrzedz, że powstańcy obsadzali wszystkie wyjścia z miasta. Generał Windham odparł następnie szturm nieprzyjaciół i podjął dwie wycieczki. W pierwszej zdobył dwa działa, w drugiej postradł wielu żołnierzy.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 14. stycznia. Od samego rana zalegały tłumy ludu ulice, a niezwyčajny ruch objawiał się w mieście. Około południa wyruszył orszak pogrzebowy z Vila Reale. Przy jego zbliżeniu się nastąpiła pomimowolna uroczysta cisza pomiędzy tłumami, a głębokie wzruszenie opanowało wszystkich na widok trumny, przy której kroczyło około 40 generałów i 1000 oficerów różnych stopni i rodzaju broni.

O pół do pierwszej stanął orszak przed kościołem katedralnym, a o 1. ruszył w towarzystwie wszystkich władz cywilnych do stacji kolei żelaznej przy *Porta toza*.

Następnie deflowały wojska. Napływ ludu był niesłychany. Żal i udział przy tym ostatnim nie mniej świetnym tryumfie marszałka Radetzkiego, objawiał się we wszystkich bez wyjątku.

Tryest, 14. stycznia. Wczoraj udał się kontradmirał Bourguignon w towarzystwie kilku sztabowych i wyższych oficerów marynarki na pogrzeb Jego Excelencji sm. Radetzkiego do Medyolanu.

Wenecya, 13. stycznia. Hrabia Bissingen prezydent apelacyjny baron Boner i prefekt finansowy p. Holzgethan udali się także na pogrzeb do Medyolanu.

Paryż, 15. stycznia. Wczoraj dopuszczono się zamachu na osobę Cesarza, gdy jechał na operę. Cesarza zastrzeliło szczęśliwym sposobem kilku gwardzistów z eskorty, że nieponiósł żadnego uszkodzenia, tylko kilka koni zostało ranionych. Cesarz pozostał aż do końca przedstawienia, a gdy wychodził z teatru witano go najżywszemi okrzykami.

Paryż, 15. stycznia. (4. godzina, 30. minuta zrana). *Monitor* donosi co następuje: Wczoraj o pół do 9tej wieczór w chwili, gdy Cesarz z Cesarzową dojeżdżali do teatru opery, usłyszano mocny huk, pochodzący z petardy. Znaczna liczba osób została raniona, między temi 2 żołnierzy śmiertelnie. Cesarz i Cesarzowa pozostali nieuszkodzeni, kapełusz Cesarza przedarła kula. Generał Ragait, który siedział z przodu, został lekko raniony; jeden koń uprząży cesarskiej został zabity, powóz zgruchotany, a 2 lokajów ranionych. Na wstępie do teatru witano Ich MM. Cesarstwo z zapalem. Przedstawienia nie przerywano. Księżna Matylda i kilka znakomitości urzędowych przybyło do loży cesarskiej.

Śledztwo rozpoczęło się i nastąpiło kilka aresztacji. Ich MM. Cesarstwo opuścili teatr o północy i na oświetlonych bulwarach witano ich huczniemi okrzykami radości. W Tuileryach zebrała się znaczna liczba dostojnych osób na powitanie Ich MM. Cesarstwa, między temi angielski ambasador i inni członkowie ciała dyplomatycznego i dygnitarze państwa.

Paryż, 15. stycznia. Sprawcą zamachu na życie Cesarza jest pewien Włoch imieniem *Picri*. Schwytano go zaraz wraz z czterema Włochami, przybyłymi wczoraj z Londynu. Ich Mość Cesarstwo mają się jaknajlepiej. Według dziennika *Patrie* odniosło rany 50 do 60 osób.

Z Nisy piszą pod dniem 8. b. m.: Najznakomitsi cudzoziemcy opuścili nasze miasto, ponieważ w pobliżu wydarzyło się kilka wypadków tyfusu; prawie wszyscy odjechali do Cannes.

W królestwie neapolitańskim urządzona została w Polenzy stacja telegraficzna. — Bej Tuncto dozwolił wywóz zboża na sześć miesięcy, zaczawszy od grudnia 1857.

Konstantynopol, 9. stycznia. (Pocztą przywieziona paropływem Lloyd'a do Tryestu). Reszty Basza umarł na sparaliżowanie serca i płuc; pochowano go dziś z wielką wystawnością przy meczecie Sultana Bajazet. Pozostało po nim pięciu synów. — Ali Effendi, członek rady wychowawczej, jeden z najzdolniejszych posłów tureckich, umarł temi dniami. — Konstantynopol będzie podzielony na 14 okręgów i otrzyma instytucję municypalną. Linia telegraficzna ztąd na Adrianopol, Alexanitzę i Belgrad jest już od kilku dni otwarta. — Baron Pichon przybył 24. listopada do Tabrydy. — Rząd rosyjski wysłał arcybiskupa do Jerozolimy, by zwiedził nowo urządzone zakłady teologiczne i filologiczne. Według projektu przedłożonego międzynarodowej komisji finansowej ma być założona kasa kredytowa, która na dniu 15. marca wyda za 12 1/2 miliona tureckich lirów konsolle po 6% i 2% na amortyzację.

Kurs lwowski.

Dnia 16. stycznia.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	4	42	4	45
Dukat cesarski . . . . . " "	4	45	4	48
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	8	16	8	20
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	36 1/2	1	37 1/2
Talar pruski . . . . . " "	1	33	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	10	1	11
Galic. listy zastawne za 100 złr. } bez	78	20	78	45
Galic. listy zastawne za 100 złr. } kuponów	77	30	78	—
5% Pożyczka narodowa . . . . . }	83	15	84	—

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 15. stycznia o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 84 1/16 — 84 1/2. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 92 — 93. — Lomb. wen. pożyczki z 5% 95 — 95 1/2. Obligacje długu państwa 5% 81 1/2 — 81 3/4, det. 4 1/2% 71 1/2 — 71 3/4, det. 4% 64 1/2 — 64 3/4, detto 3% 50 — 50 1/2. detto 2 1/2% 41 — 41 1/4, detto 1% 16 1/2 — 16 3/4. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 96. — Detto Gedenburgs. z wypłatą 5% 95. — Detto Peszt. 4% 95. — Detto Medyol. 4% 94. — Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 88 — 88 1/2, detto węgier. 78 1/2 — 78 3/4, detto galic. i siedmiogr. 78 — 78 1/4. 5% 88 — 88 1/2, detto węgier. 78 1/2 — 78 3/4, detto galic. i siedmiogr. 78 — 78 1/4. Po-detto innych krajów koron. 85 — 86. — Oblig. bank. 2 1/2% 63 — 64. Po-życzka loter. z r. 1834 326 — 328. Detto z roku 1839 124 1/2 — 124 3/4. Detto z r. 1854 106 — 106 1/4. Renty Como 15 — 15 1/4. Galic. list. zastawne 4% 77 — 78. Póln. Oblig. Prior. 5% 86 — 86 1/4. — Glognickie 5% 80 — 81. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 85 — 85 1/2. Oblig. Lloydów (w srebrze) 5% 87 — 88. 3% Prior. obl. tow. rzad. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 111 — 112. Akcyi bank. narodowego 982 — 984. Akcyje c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 239 — . Akcyje niż. austr. tow. eskomp. c. k. 123 — 123 1/4. Detto Badziński-Lincko-Gmundzkiej kol. 230 — 232. Detto póln. kolei 183 1/2 — . Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 303 1/4 — 303 3/4. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wypłatą 30% 102 1/2 — 103. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 94 3/4 — 95. — Detto ciszańskie kolei żel. 100 1/2 — 101. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 256 — 256 1/2. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 195 — 195 1/2. Detto losy tryest. 105 — 105 1/2. Detto tow. żegl. parowej 546 — 547. Detto 13. wydania — . Detto Lloyd'a 380 — 382. Peszt. mostu łańcuch. 60 — 61. Akcyje młyn parowego wiedz. 57 — 58. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. 77 1/2 — 78. Windischgrätz'a losy 24 — 24 1/4. — Waldsteina losy 27 1/2 — 28. — Keglevicha losy 15 — 15 1/4. Ks. Salma losy 42 — 42 1/2. St. Genois 38 — 38 1/4. Pallfego losy 40 — 40 1/2. Cla-rego 39 1/2 — 39 3/4. Amsterdam 3 m. 88 1/4 l. Augsburg Usz 106 1/4. — Bukareszt 31 T. 266. — Konstantynopol 31 T. — . Frankfurt 3 m. 105 1/2 l. — Hamburg 2 m. 78. — Liwurna 2 m. 104. — Londyn 3 m. 10 — 19. — Medyolan 2 m. 104 1/4. — Paryż 2 m. 123 1/4. — Cesarzskich ważnych dukatów agio 7 1/2 — 7 3/4. Napoleons dor 8 13 — 14. Angielskie Sover. 10 18 — . Imperyal Ros. 8 22 — 23.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 16. stycznia.

Oblig. długa państwa 5% 81 1/16; losowane obligacje 5% —; obligacje długu państwa 4 1/2% 71 1/16; 4% —; 3% —; 2 1/2% —; pożyczka loter. z r. 1834 328; z r. 1839 —; z r. 1854 106 1/4; pożycz. nar. z r. 1854: 84 1/16. Oblig. banku —. Akcyje bankowe 979. Akcyje zakładu kredytowego 238 1/2. Akcyje kolei póln. po 1000 złr. 1827 1/2. Austr.-franc. akcyje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wypłatą 303 1/2; — kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcyje kolei nadciśkiej —. Kolej cesarskiej Elzbiety —. Kolej połud.-póln. komunikacyjna 189. Akcyje żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 546. Akcyje żeglugi parowej Lloyd'a po 500 złr. —. Akcyje niższ. austr. Towarzystwa eskomp. po 500 złr. —. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galic. —. detto węgierskie 78 1/4. Amsterdam —. Augsburg 106 3/4 l. Bukareszt 266. Konstantynopol —. Frankfurt 105 1/2. Hamburg —. Lipsk —. Liwurna —. Londyn 10.19. Medyolan —. Marsylia 123 1/8. Paryż 123 1/2. Agio duk. ces. 7 1/2.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. stycznia.

Zajechali do hotelu rosyjskiego: PP. Terenti Konstan., bojar, z Jas. — Skwarczyński Michał, z Budzanowa. — Hr. Dzieduszycki Wacław, z Budyłowa. — Czermiński Ludwik, z Mieczyszczoła. Zajechał do hotelu Langa: P. Bokieschak Antoni, z Morzyty.

Dnia 17. stycznia.

Zajechali do hotelu rosyjskiego: PP. Hr. Dzieduszycki Alex., z Izydówki. — Abancourt Kaw., z Dublan. — Hr. Cetner Albert, z Podkamienia. — Zajechał do hotelu Langa: PP. Derblich, c. k. lek. pułk., z Więdnia. Zajechał do hotelu europejskiego: P. Miklesko Alex., z Mołdawii. Zajechał do hotelu pod białym koniem: P. Gotteb Ant., z Łówczy. Zajechał do hotelu angielskiego: P. Sas Leon, z Rudy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. stycznia.

PP. Dzierzkowski Adam, do Chilczyc. — Hr. Thun Wład., e. k. porucznik, do Sądowej Wiszni.

Dnia 17. stycznia.

PP. Baroni Jan, do Słowity. — Borowski Mat., do Hurka. — Gotteb Wine., do Dolhomościsk. — Miliński Franc., do Helenkowa. — Ritter Władzimir, do Bilitówki. — Tatarkowski Alojzy, do Drohomysła. — Ubysz Felix, do Ostobuża. — Zaremba Kaz., c. k. poruczn. i Zaremba Bolesław, do Oskrzezyniec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 15. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.41	— 1.10	92 2	połn.-zach. sł.	śnieg
2. god. popoł.	327.34	— 0 40	83 4	" "	pochmurno
10. god. wiecz.	326.55	— 2 30	91 3	połud.-zach. mier.	" "

Wysokość śniegu 2...

TEATR.

Dziś: Koncert siostr Maryi i Wilhelminy Neruda, poprzedzony jednoaktową komedią z francuskiego pod napisem: „**Który ma lepszy, ładny czy brzydki?**”

Jutro przedst. niem.: „**Adryanna Lecouvreur**“, dramat w 5 aktach z francuskiego, na korzyść p. Mayer.

Dnia 16 stycznia 1857 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym wowskim następujące pięć liczb:

67. 9. 77. 30. 26.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 30. stycznia i 13. lutego 1858 r.

KRONIKA.

— W Chioggia pod Wenecją ukazało się dnia 5. b. m. szczególne meteorologiczne zjawisko. Podczas mroźnego powietrza, gwałtownej śnieżnej zamieci i ostrego wiatru, usłyszano o siódmej godzinie rano straszny huk, i równocześnie postrzeżono jasność do błyskawicy podobną. We dwie godzin później zwrócono uwagę na wznoszące się dymy, i odkryto, że piorun stopił ołowniane pokrycie kościelnej kopuły, a płynący ołów, zapalił rusztowanie dachu. Od dachu zapaliła się dzwonnica, a dzwony, których przepalone helki utrzymać niebyły w stanie pospadały na ziemię. Zegar na wieży szedł jak zwykle. To zdarzenie ma na wszelki przypadek jakąś meteorologiczną przyczynę, gdyż pomimo wielkiej burzy i śniegu słyszano ten huk daleko, i postrzeżono tę jasność błyskawicy także nie w małej odległości.

— Dziennik „Pays“ donosi następujące naturalno-historyczne marynarskie i ciekawe zdarzenie. Gościniec „Tores“ w pobliżu nowej Holandii, był od dawna z powodu licznych wysepek bardzo utrudzający żeglugę; na mapach zaś oznaczano wygodne drogi, któreby mogły by przepłynąć nawet największe okręta. Nowe jednak poszukiwania pokazały jasno, że te morskie gościniec teraz po części koralami tak dalece zarosły, że większe okręta nie mogą już tamtędy na żaden sposób przepływać. Ze spiesznego wzrostu tych koralowych skał na tem morzu, obliczono, że za 20 lat będzie gościniec „Tores“ na nie których miejscach w całej swej szerokości zapchany. W 1606ym roku, gdy ten

gościniec odkryto, liczone tylko 26 wysepek, a w ostatnich latach było ich już przeszło 150, nie rachowawszy tych, które odkryto teraz za angielskiej admiralicy.

— Gazeta handlowa zawiera przegląd parowej żeglugi rosyjskiej w roku 1856. W tym roku spławiła Wolga i Kama 109 parowców o sile 7559 koni, na Donie utrzymywano 7 o sile 277 koni, na Dnieprze 8 o sile 294 koni, na Niemnie i Wilii 7 o sile 175 koni, na zachodniej Dźwinie 12 o sile 458 koni, na północnej Dźwinie i Onedze 4 o sile 215 koni, na Onedze i jeziorze Ilmen i na Wołchowie 3 o sile 110 koni, na odnodze fińskiej, na Newie i jeziorze Ładoga 26 o sile 26 o sile 2285 koni, zatem w ogóle 181 paropływów; ta liczba powiększyła się już znacznie w roku bieżącym, i wzrośnie jeszcze bardziej w roku następnym.

— Na angielskich wyspach kokosowych, z których największa tworzy środek całego wysp łańcucha, i położona pod 12° półn. szerok. a 98° wschod. długości, osiedlił się Szkot, nazwiskiem Grant. Przyjął wielu Malajów i krajo-wców w służbę do siebie i sporządza z licznych owoców kokosowego drzewa, kokosowy olej, inne zaś plody tych wysp, używa na przygotowanie żywności podróżnym na okrętach. Jego kolonia znajduje się na największej środkowej wyspie.